

Zpracovali: Ing. Martin Buršík
Veronika Beranová
Mgr. Pavel Lukeš

Datum: 16. prosince 2011

Schválil: Ing. Daniel Braun, M.A., 1. náměstek ministra pro místní rozvoj

Verze: 6

Rámcová pozice/Stanovisko pro Parlament ČR

Projednávaná věc: **Návrh nařízení obsahujícího specifická ustanovení pro cíl Evropská územní spolupráce**

Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o zvláštních ustanoveních týkajících se podpory z Evropského fondu pro regionální rozvoj pro cíl Evropská územní spolupráce

Pracovní dokument útvarů Komise – Shrnutí posouzení dopadů ...

Pracovní skupina: Pracovní skupina pro strukturální opatření (B.5.)

Číslo dokumentů: 2011/0273 (COD)
SEK(2011) 1139 v Konečném znění

Stupeň priority pro ČR: Národní priorita

1. Charakteristika - včetně stádia projednávání

Celkový kontext

Dne 6. října 2011 Evropská komise předložila balíček legislativních návrhů k podobě politiky hospodářské, sociální a územní soudržnosti (dále jen „HSÚS“) na roky 2014 – 2020. Součástí předloženého balíčku je i samostatné nařízení pro cíl Evropská územní spolupráce (dále jen „EÚS“). Řešení EÚS samostatným nařízením Rady a Parlamentu je výrazným posunem oproti období 2007-2013, kdy byla realizace EÚS upravena v rámci Nařízení EP a Rady (ES) č. 1080/2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj.

Cíl *Evropská územní spolupráce* je svým mezinárodním charakterem specifický a značně odlišný od ostatních cílů politiky soudržnosti. Záměrem jeho úpravy prostřednictvím samostatného nařízení je zajistit přehlednější nastavení podmínek pro programy cíle EÚS (dále jen „programy spolupráce“), kterých se vždy účastní dva a více států, a tím přispět k jejich snazší implementaci. V současnosti byl celý balíček legislativních návrhů k podobě politiky soudržnosti na roky 2014 - 2020, včetně nařízení pro cíl Evropská územní spolupráce, předložen Evropskému parlamentu a Radě k projednání.

Obecná charakteristika návrhu

Nařízení stanoví soubor specifických pravidel pro programy spolupráce. Nařízení stanovuje specifická pravidla pro cíl EÚS, která nejsou upravena v návrhu nařízení o společných ustanoveních ani v návrhu nařízení o EFRR.

Nařízení je rozděleno do devíti kapitol. Úvodní kapitoly vymezují jednotlivé složky cíle EÚS včetně jejich geografického pokrytí a finančních zdrojů a popisují zvláštní úpravu tematické koncentrace a rozšíření popisu investičních priorit nad rámec návrhu nařízení o EFRR.

Další kapitola upravuje specifika procesu programování pro programy spolupráce a dále určuje základní povinnosti příjemců, zapojení místních komunit do programů přeshraniční spolupráce, podmínky výběru operací a další specifika.

Závěrečné kapitoly pak upravují konkrétní oblasti implementace programů spolupráce – monitorování a hodnocení programů, pravidla způsobilosti, specifika řídicích a kontrolních mechanismů a finanční řízení. Tato ustanovení se týkají zásad specifických pro programy spolupráce, jako jsou společné indikátory, role řídicího a auditního orgánu, automatické zrušení závazku či nastavení společných pravidel způsobilosti výdajů.

Významným rysem nového přístupu k cíli EÚS, jenž se promítá do mnoha konkrétních ustanovení je obecně přijímaný **požadavek na zvýšení výkonnosti programů politiky hospodářské, sociální a územní soudržnosti (HSÚS) a dosahování (měřitelných) výsledků**. To je u programů spolupráce zvláště patrné.

1.1 OBECNÁ USTANOVENÍ

Návrh počítá s rozdělení programů spolupráce na stejné složky jako v současném období, tedy na programy přeshraniční spolupráce, nadnárodní spolupráce a meziregionální spolupráce. V rámci úrovně geografického vymezení Komise nenavrhuje žádné změny. Pro přeshraniční spolupráci jsou tak definovány podporované regiony Unie na úrovni NUTS 3, pro nadnárodní spolupráci na úrovni NUTS 2 a konečně pro meziregionální spolupráci se podpora vztahuje na všechny regiony Unie. Nařízení explicitně uvádí potřebu zachování kontinuity ve vymezení programových území v období 2007-2013. Komise v návaznosti na nařízení vydá seznam regionů Unie způsobilých pro jednotlivé programy s tím, že členským státům bude umožněno, aby při předkládání programů přeshraniční a nadnárodní spolupráce požádaly o dodatečné zahrnutí další regionů nad takto vymezený rámec. Blíže je definována i účast regionů z třetích států ve všech programech spolupráce.

Podstatná část Kapitoly I je věnována finančním zdrojům pro EÚS. Nařízení navrhuje na období 2014 – 2020 pro EÚS alokovat celkem **11 700 000 004 EUR** (v současném období činí alokace 7 750 081 461 EUR), které představují 3,48 % z celkových zdrojů určených na politiku HSÚS v období 2014 – 2020. Procentuální rozdělení zdrojů mezi jednotlivými složkami EÚS zůstává téměř zachováno. Na přeshraniční spolupráci je navrženo 73,24 % (8,569 mld. EUR), na nadnárodní spolupráci 20,78 % (2,431 mld. EUR) a na meziregionální spolupráci 5,98 % (700 mil. EUR). Prostředky na EÚS by měly být přiděleny členským státům dle kritéria počtu obyvatel. Komise na základě prováděcích aktů přijme seznam všech programů spolupráce, včetně výše celkové podpory na jednotlivé programy spolupráce. Kapitola řeší i financování programů spolupráce na vnějších hranicích Unie.

1.2 TÉMATICKÁ KONCENTRACE A INVESTIČNÍ PRIORITY

Kapitola II definuje tematickou koncentraci programů spolupráce, resp. její specifika proti úpravě tematické koncentrace v nařízení o společných ustanoveních a nařízení o EFRR. Návrh požaduje od programů přeshraniční a nadnárodní spolupráce zaměření na **max. 4 tematické cíle** z celkových jedenácti definovaných v článku 9 nařízení o společných ustanoveních. Programy meziregionální spolupráce se naopak mohou soustředit na všechny tematické cíle. V textu jsou dále blíže uvedeny specifické investiční priority pro přeshraniční a nadnárodní spolupráci, které mohou být v rámci těchto programů podporovány.

1.3 PROGRAMOVÁNÍ

Kapitola III definuje obsahovou stránku všech programů spolupráce. Každý by měl mimo jiné obsahovat popis přínosu k naplňování strategie EU 2020 a integrované strategii územního rozvoje, definici prioritních os, včetně investičních priorit, ukazatele pro výsledky a výstupy, podporovaná opatření a cílové skupiny/příjemce. Další ustanovení se týkají finančního plánu, popisu řídicích a kontrolních mechanismů a dále opatření pro soulad programu s ochranou životního prostředí, rovnými příležitostmi a nediskriminací.

Nově jsou zavedeny požadavky na výkonnostní rámec, určení akreditačního orgánu a řídicího orgánu. Operační programy budou vypracovány dle modelu vydaného Komisí. Popsány jsou i dokumenty předkládané společně s návrhem OP (vyjádření národní autority z pohledu rovných příležitostí a písemné stvrzení souhlasu partnerských zemí s obsahem předkládaného OP).

V návrhu jsou také definované podmínky pro využití nových nástrojů integrovaného rozvoje umožňujících zapojení místních komunit a provádění integrovaných územních investic v rámci programů spolupráce.

Kapitola dále upravuje výběr operací v rámci programů spolupráce. Za ten zůstává zodpovědný monitorovací výbor.

Oproti stávajícímu období se zvyšují nároky na realizovanou partnerskou spolupráci. Každé operace v programech přeshraniční a nadnárodní spolupráce se musí účastnit příjemce alespoň ze dvou zúčastněných zemí, v případě meziregionální spolupráce to musí být alespoň příjemci ze tří zúčastněných států (v roli jediného příjemce se počítá s Evropským seskupením pro územní spolupráci, dále jen „ESÚS“). Návrh počítá se zachováním principu vedoucího příjemce nesoucího celkovou odpovědnost za realizaci projektu.

1.4 MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

Od roku 2016 až do roku 2022 bude dle kapitoly IV muset každý řídicí orgán předložit komisi výroční zprávu o provádění programu spolupráce obsahující údaje dle čl. 44 (1) nařízení o společných ustanoveních.

Kapitola navíc specifikuje oblasti, které budou obsahovat výroční zprávy o provádění předložené v roce 2017 a 2019 nad rámec obsahu těchto zpráv uvedeném v čl. 44 (3 a 4) nařízení o společných ustanoveních: zejména budou muset navíc zahrnovat i informace o pokroku v oblasti integrovaného přístupu k územnímu rozvoji, evaluačního plánu, opatření publicity a komunikační strategie, rovnosti příležitostí atd.

V návaznosti na snahu o zvýšení výkonnosti programů politiky HSÚS a dosahování (měřitelných) výsledků jsou nově v návrhu nařízení (resp. v jeho příloze) definovány možné indikátory pro programy spolupráce.

Výše technické pomoci u programů spolupráce byla ponechána stejně jako v období 2007-2013 na 6 % z celkové částky přidělené na program. Nicméně nově bylo určeno, že výše technické pomoci u programů spolupráce nesmí být nižší než 1 500 000 EUR.

1.5 ZPŮSOBILOST

Komise nově navrhuje **zvýšit úroveň harmonizace pravidel způsobilosti**. Specifická pravidla způsobilosti pro programy spolupráce by měla být stanovena na úrovni EU (delegovaným aktem Komise) s tím, že monitorovací výbor operačního programu vždy přijme pravidla společná **pro program**. V případech, na které by se nevztahovala pravidla způsobilosti nastavené monitorovacím výborem nebo na úrovni EU by se použila vnitrostátní pravidla země, v níž výdaj vznikl.

Návrh nově umožňuje paušálně vypočítávat náklady na zaměstnance v rámci operace až do výše 15 % ostatních přímých výdajů.

Návrh nově sjednocuje pravidla způsobilosti operací v případech, kdy celá operace nebo její část je prováděna mimo unijní část programové oblasti. V takovém případě by částka přidělená na operace mimo unijní část programové oblasti neměla překročit 20 % podpory z EFRR na úrovni programu nebo 30% v případě programů spolupráce, které se sestávají z nejbližších regionů.

1.6 ŘÍZENÍ, KONTROLA A AKREDITACE

Členské státy zúčastněné na programu jmenují jeden Řídící a jeden Auditní orgán, oba ve stejném členském státě. S cílem zjednodušení provádění programů spolupráce a snížení administrativní zátěže programových orgánů navrhuje Komise snížení počtu orgánů podílejících se na implementaci programu. Nově by řídicí orgány programů spolupráce měly vykonávat roli řídicího i certifikačního orgánu. Komise také nově navrhuje, aby všechny řídicí orgány programů spolupráce byly akreditovány akreditačním orgánem státu, ve kterém se řídicí orgán nachází.

Řídící orgán zakládá tzv. společný sekretariát, jako zvláštní implementační strukturu programů spolupráce. Každý členský stát programu pak za účelem provádění ověřování operací dle čl. 114 (4a) nařízení o společných ustanoveních, jmenuje *kontrolory* zajišťující tento výkon na jeho území a je zodpovědný za provádění ověřování operací na svém území.

Návrh Komise ponechává možnost založit jeden auditní orgán, který může vykonávat svou činnost na celém území programu spolupráce. V případě potřeby je možné, aby auditnímu orgánu v jeho činnosti pomáhala skupina auditorů čítající zástupce všech zúčastněných zemí.

1.7 FINANČNÍ ŘÍZENÍ

Příspěvky z EFRR jsou vypláceny na jediný účet, bez národních podúčtů.

Kapitola VIII řeší odpovědnost za zajištění navrácení neoprávněně vyplacených částek z rozpočtu programu.

Návrh komise nově přenáší zodpovědnost za náhradu neoprávněně vyplacené a nevymožené částky z členského státu, na jehož území se nachází příjemce, kterého se neoprávněně vyplacená částka týká, na členský stát, na jehož území se nachází vedoucí příjemce dotčeného projektu.

Oproti současnému období Komise navrhuje, aby výdaje vzniklé v jiné měně než v eurech byly převedeny příjemci na eura v měsíci, kdy vznikly.

Nově je pro programy spolupráce také nastaveno pravidlo automatického zrušení závazku na N+3 pro celé programové období 2014 – 2020 s výjimkou alokace roku 2014 a 2020.

1.8 ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Za účelem zajištění zvláštních pravidel způsobilosti výdajů pro programy spolupráce, byly Komisi svěřeny pravomoci přijímat akty v přenesené působnosti. Tato přenesená pravomoc však může být Evropským parlamentem nebo Radou kdykoliv odvolána.

Popsána je dále procedura přijímání prováděcích předpisů Komise a spolupráce tzv. Koordinačního výboru („*Coordination Committee of the Funds*“) s Komisí.

2. Klíčové priority ČR pro vyjednávání o návrhu nařízení

ČR obecně vítá zavedení zvláštního nařízení pro cíl EÚS, které umožňuje dostatečné zohlednění odchylek a specifík programů spolupráce a které chápe jako doklad o zvyšujícím se významu EÚS v rámci politiky HSÚS. Klíčové pro ČR jsou z návrhu nařízení tyto priority:

I. Zachování struktury cíle EÚS

ČR podporuje zachování architektury cíle EÚS, která osvědčila svůj význam a roli jednotlivých složek (přeshraniční, nadnárodní a meziregionální). Současně ČR podporuje zachování významu a klíčové role přeshraniční složky spolupráce.

II. Navýšení prostředků na EÚS a přidělování prostředků na EÚS členským státům

ČR bere na vědomí zvýšení podílu cíle EÚS na celkových finančních zdrojích politiky HSÚS a souhlasí s procentním rozdělením prostředků na jednotlivé složky EÚS.

V té souvislosti podporuje zachování principu rozdělení alokace na EÚS (resp. přeshraniční a nadnárodní složku) členským státům a flexibility v procentní přidělení rozpočtu na EÚS mezi jejími jednotlivými složkami na úrovni členského státu.

III. Kontinuita vymezení programových území

ČR vítá deklarovanou snahu po zachování kontinuity a koherence ve vymezení programových území tak, jak byla nastavena v období 2007-2013. Zejména v případě přeshraniční spolupráce se vymezení území ukázalo plně funkční pro realizaci programů s českou účastí. V případě nadnárodní spolupráce je ČR otevřena diskusím o úpravě ve vymezení programových území v případě, že toto povede k účasti ČR ve více než jednom programu nadnárodní spolupráce.

IV. Zavedení principu tematické koncentrace a důrazu na výsledky programů

Jakkoli ČR vítá snahu o zavedení principu tematické koncentrace pro programy spolupráce a jakkoli akceptuje omezení výběru maximálně čtyř tematických cílů, požaduje vyšší míru flexibility v tématech, jež by mohla být řešena prostřednictvím programů spolupráce. Požaduje umožnění zavedení i těch témat, které jsou nad rámec tematických cílů a investičních priorit popsanych ve stávajících návrzích nařízení k politice HSÚS. Požaduje vedle realizace vybraných tematických cílů i umožnění realizace územně specifických témat

takových, která jsou nad rámec dnes definovaných tematických cílů, resp. investičních priorit, ale která mají zásadní význam pro přeshraniční regiony (typicky např. dobudování místní přeshraniční infrastruktury s cílem zlepšení dostupnosti jež je jedním ze základních předpokladů rozvíjení spolupráce nebo realizace opatření cestovního ruchu jako klíčové ekonomické aktivity v mnohých příhraničních oblastech).

V. Ručení členských států

ČR navrhuje odlišnou úpravu ručení členských států za neoprávněně vyplacené prostředky programu, jež se nepodaří od příjemců vymoci nazpět. Návrh nařízení upravuje tuto problematiku tak, že odpovědnost za tyto prostředky a jejich navrácení do rozpočtu Unie má členský stát, na jehož území sídlí či je registrován vedoucí příjemce. ČR požaduje návrat k úpravě stejné jako v období 2007-2013, kdy tuto odpovědnost nese členský stát, ve kterém se nachází příjemce dotčený povinností navrácení neoprávněně vyplacených prostředků.

VI. Automatické zrušení závazku

ČR plně podporuje návrh na prodloužení období pro automatické zrušení závazku (tzv. decommitment) o jeden rok oproti programům cíle *Investice do růstu a pracovních míst*.

VII. Význam role členského státu v programech

ČR vítá zachování partnerství Komise a členských států při přípravě a realizaci programů spolupráce, stejně jako zachování nástrojů realizace odpovědnosti členského státu za uskutečňování programů spolupráce a za prostředky svěřené členskému státu na jejich realizaci.

3. Pozice ČR k jednotlivým částem návrhu nařízení:

3.1 OBECNÁ USTANOVENÍ

ČR souhlasí se zachováním rozdělení cíle EÚS na přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráci, neboť všechny složky EÚS osvědčily svůj význam a přínos pro územní soudržnost i evropskou integraci.

ČR vítá zachování NUTS 3 jako základní územní jednotky přeshraniční spolupráce, stejně jako NUTS 2 u spolupráce nadnárodní.

ČR jednoznačně podporuje deklarovanou snahu Komise zajistit kontinuitu a koherenci vymezení programových území ve vztahu k územím vymezeným pro programy spolupráce v období 2007-2013. V případě nadnárodní spolupráce **je ČR otevřena diskusím o novém vymezení programů** v případě, že by toto vymezení umožnilo účast ČR ve více programech.

Stejně jako v programovém období 2007-2013 Komise v návaznosti na nařízení přijme seznam oblastí, které mohou získat podporu. Oblasti pro podporu z programů přeshraniční spolupráce budou v tomto seznamu nově rozděleny podle programů.

ČR bere na vědomí zvýšení podílu cíle EÚS na celkových finančních zdrojích politiky HSÚS (z 2,52 % v období 2007-2013 na 3,48 %) a souhlasí s procentním rozdělením prostředků na jednotlivé složky EÚS.

ČR podporuje především zachování vysokého podílu rozpočtu pro programy přeshraniční spolupráce, které dlouhodobě vykazují vysokou přidanou **hodnotu, absorpční kapacitu**

a dopady v území. ČR v té souvislosti požaduje umožnění přesunu části prostředků mezi jednotlivými složkami EÚS a tím zajištění vyšší flexibility a účinnosti využití zdrojů na EÚS obdobně jako to bylo upraveno období 2007-2013 (členským státům bylo umožněno převést v rámci cíle EÚS až 15 % finančního přidělu mezi složkou přeshraniční a nadnárodní spolupráce).

ČR upozorňuje na možný nejasný výklad čl. 4, odst. 3, kde se stanoví metoda přidělení prostředků na programy spolupráce. ČR požaduje vyjasnění v tom smyslu, že by prostředky na přeshraniční a nadnárodní spolupráci měly být přidělovány jednotlivým členským státům stejně jako v programovém období 2007-2013. Autonomní rozhodování členských států o rozdělení přidělených prostředků mezi jednotlivé programy EÚS je kromě jiného předpokladem a významným nástrojem realizace finanční odpovědnosti členského státu za prostředky určené na cíl EÚS.

3.2 TEMATICKÁ KONCENTRACE

ČR navrhuje vyšší míru flexibility v tematickém vymezení **programů přeshraniční a nadnárodní spolupráce**, než jakou uvádí návrh nařízení. ČR vítá důraz Komise na aplikaci principu koncentrace, avšak tematické cíle a investiční priority vedoucí k jejich naplnění nepostihují některá klíčová témata územní spolupráce v Evropě.

Z pohledu ČR není problémem omezení počtu cílů, jež mají být sledovány programy přeshraniční, resp. nadnárodní spolupráce, na maximálně čtyři cíle. Požaduje však větší flexibilitu a zohlednění specifik přeshraničních regionů ve vymezení tematických cílů, resp. investičních priorit.

ČR vítá rozšíření investičních priorit popsaných v nařízení o EFRR o vybraná témata jinak spadající do ESF, jež budou způsobilá pro realizaci v rámci programů spolupráce.

3.3 PROGRAMOVÁNÍ

ČR vítá specifickou, podrobnou úpravu **obsahu programů spolupráce** v návrhu nařízení, stejně jako předložení modelu zpracování OP ze strany EK.

Obsah programů spolupráce byl rozšířen. Vedle aspektů souvisejících s důrazem na výkonnost programů a dosahování (měřitelných) výsledků se jedná především o popis příspěvku k integrované strategii územního rozvoje, plánované využití technické pomoci, vyhodnocení administrativní zátěže pro příjemce, opatření souvisejících s ochranou životního prostředí, účinností zdrojů, klimatickou změnou a riziky a opatření na podporu rovných příležitostí a předcházení diskriminaci. Dále mají být v programu podrobněji upravena ustanovení o způsobu implementace programu, finanční plán a další. Jakkoli ČR akceptuje rozšíření informací a obsahu operačních programů, doporučuje zvážení některých ustanovení jako povinných:

ČR doporučuje, aby popis území, v jejichž rámci bude prováděn místní rozvoj se zapojením místních komunit, byl uveden pouze ve vhodných případech (*where appropriate*), obdobně jako tomu bude např. v případech městských území realizujících integrované projekty udržitelného rozvoje měst.

ČR se přiklání k vypuštění povinnosti popsat v každém programu spolupráce konkrétní kroky, jež ve výběru operací zohledňují požadavky na ochranu životního prostředí, účinnost zdrojů, zmírnění klimatické změny a adaptaci na ni, předcházení rizikům a jejich řízení, který je stanoven v čl. 7, odst. 3, bod i. Programy spolupráce podporují širokou škálu operací včetně

neinvestičních projektů typu *people to people*, při jejichž výběru není zohlednění těchto požadavků relevantní. ČR se navíc domnívá, že potřeba podpory ochrany životního prostředí, účinnosti zdrojů, zmírnění klimatické změny a adaptace na ni, předcházení rizikům a jejich řízení je významně zohledněna již ve vymezení tematických cílů, kde mají tato témata vysoké zastoupení.

ČR navrhuje vypustit z obsahu programu jako povinnou součást posouzení správní zátěže pro příjemce a kroky plánované k jejímu snížení, jež považuje na úrovni programového dokumentu za nadbytečnou. Takovéto posouzení by mohlo být např. součástí ex-ante hodnocení.

Stejně tak za nadbytečné považuje ČR předložení zvláštního stanoviska vnitrostátních subjektů v oblasti rovností žen a mužů, a to zejména s ohledem na přípravu programu na principu partnerství a průběžné zapojení těchto organizací již při přípravě programu. S ohledem na navrhovanou povinnost předložit toto stanovisko s návrhem OP by mohlo dojít k nežádoucí časové prodlevě při předkládání a schvalování OP.

ČR plně akceptuje nový požadavek na předložení písemného souhlasu všech zúčastněných členských států s obsahem programu, společně se závazkem k poskytnutí potřebného spolufinancování, a to již před předložením programu spolupráce Komisi.

Výběr operací zajišťuje stejně jako ve stávajícím období monitorovací výbor. V pravidlech pro výběr operací došlo ke zvýšení nároků na spolupráci příjemců při realizaci projektu. **ČR souhlasí, aby podmínkou podporovatelnosti projektu bylo splnění všech čtyř kritérií spolupráce** (společná příprava, realizace projektu, personál a financování projektu) a vítá ji jako nástroj dalšího zvýšení kvality projektů v programech spolupráce.

ČR akceptuje úpravu odpovědností příjemců, vč. vedoucího příjemce.

3.4 MONITOROVÁNÍ A HODNOCENÍ

Nařízení konkretizuje pravidla pro **předkládání zpráv o provádění** stanovená v nařízení o společných ustanoveních, především harmonogram předkládání zpráv a jejich obsah. ČR akceptuje návrh obsahu zpráv o provádění a rozsahem požadovaných informací a vítá, že Komise poskytne vzor pro výroční a závěrečnou zprávu.

ČR vítá možnost provádění **každoročního přezkumu** programu v rámci písemné procedury.

ČR vítá zvýšení důrazu na výkonnost programů a dosahování výsledků a vítá snahu Komise o zavedení **společných indikátorů pro cíl EÚS**. V této souvislosti ale ČR upozorňuje, že stávající návrh společných indikátorů pro cíl EÚS je pro sledování výkonnosti programů využitelný pouze v omezené míře a že ze strany Komise bude třeba vyvinout další úsilí pro předložení využitelných indikátorů výsledku („*result indicators*“) a jednotné metodiky pro sledování výkonnosti programů tak, aby jejich prostřednictvím bylo možné skutečnou výkonnost a výsledky programu ověřovat, měřit a porovnávat.

ČR souhlasí se stanovením **limitu 6 % celkové alokace na technickou asistenci** programů spolupráce a chápe vyšší limit oproti programům cíle *Investice do růstu a pracovních míst* jako zohlednění specifického charakteru, zvýšené náročnosti implementace i složitosti mezinárodních struktur řízení a realizace programů spolupráce.

3.5 ZPŮSOBILOST

ČR vítá snahu Komise harmonizovat a zjednodušit pravidla způsobilosti pro cíl EÚS. Specifická pravidla způsobilosti pro cíl EÚS stanovená Komisí na úrovni EU budou nově doplněna společnými pravidly způsobilosti platnými na úrovni programu, která přijme

monitorovací výbor. ČR vnímá sladění pravidel způsobilosti na úrovni programu jako důležitý předpoklad pro zjednodušení realizace projektů z pohledu příjemců, ale zároveň vítá možnost u výdajů mimo působnost unijních a programových pravidel způsobilosti nadále aplikovat národní pravidla země, ve které výdaj vznikl.

ČR obecně vítá možnost nově zaváděné paušální úhrady osobních nákladů až do výše 15 % jiných přímých nákladů v rámci daného projektu.

ČR vítá možnost realizovat projekty nebo jejich části také mimo vymezené programové území a souhlasí s podmínkami, které jsou pro tyto případy stanoveny. ČR spatřuje příležitost pro využití této flexibility např. v případě trojmezí, kde bude možné realizovat v rámci bilaterálních programů přeshraniční spolupráce také část aktivit v příhraničních oblastech třetího státu. Tím se otevře možnost některé společné problémy řešit komplexně a efektivně bez zbytečné dodatečné administrativní zátěže.

3.6 ŘÍZENÍ, KONTROLA A AKREDITACE

Zásadní změnou v řízení programů spolupráce je **sloučení funkce řídicího a certifikačního orgánu** (řídicí orgán vykonává též funkce orgánu certifikačního). ČR s tímto návrhem nesouhlasí (není ani v souladu s Obecným nařízením) a bude prosazovat možnost obsaženou v návrhu Obecného nařízení – tj. daný členský stát, na jehož území bude řídicí orgán, rozhodne, zda bude mít certifikační orgán oddělený nebo nikoli. ČR v té souvislosti navrhuje vypuštění bodu 28 důvodové zprávy jako nadbytečného a s čl. 20 odst. 1 ne plně korespondujícího, resp. jdoucího nad rámec tohoto článku.

Řídicí orgán po konzultaci se zúčastněnými členskými státy stejně jako v programovém období 2007-2013 zřídí společný sekretariát programu. ČR vítá přesnější vymezení úkolů společného sekretariátu.

ČR vítá úpravu provádění ověřování operací, kdy zúčastněné členské státy jmenují kontrolory na svém území a kdy také nesou plnou odpovědnost za provádění těchto ověření na svém území. Stejně tak akceptuje snahu Komise o koordinovaný přístup k provádění kontrol ustanovením o pověření stejných struktur k provádění těchto ověření pro oba cíle politiky HSÚS tam, kde je to možné.

ČR akceptuje úpravu výkonu funkce auditního orgánu, resp. skupiny auditorů tam, kde není možné, aby auditní orgán vykonával své pravomoci jednotně na celém území programu. ČR dále vítá úpravu o zodpovědnostech jednotlivých členů skupiny auditorů takovou, podle které jednotliví členové zodpovídají za výkon činností na svém území.

ČR nepovažuje za jasnou funkci Akreditačního subjektu; jeho funkce není v nařízení nijak specifikována a není ani uveden odkaz na příslušná společná ustanovení. Je nutné vyjasnit.

3.7 FINANČNÍ ŘÍZENÍ

ČR vítá snahu upravit přímo v nařízení **odpovědnosti řídicích struktur programu, zúčastněných členských států i příjemců v otázce ručení a navrácení neoprávněně vyplacených prostředků z rozpočtu EU**. V nařízení však není stanovena odpovědnost členského státu za odhalování a napravování nesrovnalostí; bude nutné doplnit.

ČR však **zásadně nesouhlasí se změnou dosavadní praxe a úpravy**, kdy za neoprávněně vyplacené prostředky, které se nepodaří vymoci na konkrétním příjemci (partnerovi v projektu), ručí v poslední instanci ten členský stát, na jehož území má dotčený příjemce sídlo. Nově navrhovaná úprava přenáší finální odpovědnost za neoprávněně vyplacené a

nevymožené prostředky na ten členský stát, na jehož území má sídlo vedoucí příjemce bez ohledu na to, odkud pochází příjemce dotčený povinností navrátit neoprávněně vyplacené prostředky (v případě, že příjemcem je Evropské seskupení pro územní spolupráci – ESÚS – pak stát, v němž má tento subjekt registraci). V praxi by to znamenalo, že v případech, kdy bude příjemce dotčený povinností vrátit prostředky dotace sídlit v jiném státě, než vedoucí příjemce (což je případ zcela typický pro programy spolupráce), ručení za tohoto příjemce nese stát vedoucího příjemce.

To zakládá nejistotu pro vedoucí příjemce a jejich členské státy a odporuje i logice, kdy systém kontrol v praxi je a bude nadále postavený na principu odpovědnosti členského státu za provádění kontrol u příjemců, kteří se nachází na jeho území. I z toho důvodu by mělo být ručení na tom státu, odkud příjemce povinovaný navrácením neoprávněně vyplacených prostředků pochází, a tedy na tom státě, jehož kontroloři, případně jiné struktury, se částí projektu realizovanou dotčeným příjemcem (tedy tou částí, kde vznikla nesrovnalost či jiný důvod pro navrácení neoprávněně vyplacených prostředků) zabývali a kontrolovali ji před proplacením výdajů.

ČR vítá snahu upravit užití euro ve finančním řízení programu v případě státu neplaticích eurem s ohledem na specifika programů spolupráce. Avšak navržená úprava, kdy přepočítání z národní měny na EUR se řídí kurzem platným v měsíci, kdy výdaj vznikl, může v praxi generovat zbytečné administrativní nároky. S ohledem na délku projektů by se dle této úpravy při vykazování výdajů pracovalo s mnoha různými kurzy (tolika, za kolik měsíců by byly výdaje příjemcem souhrnně vykazovány), což zvyšuje administrativní zátěž i chybovost jak pro příjemce, tak pro subjekty implementační struktury. ČR navrhuje zvážit jednodušší úpravu, kterou by představoval přepočítání jedním kurzem platným v měsíci, ve kterém příjemce bude výdaje předkládat k ověření dle čl. 114 (4)(a) nařízení o společných ustanoveních.

ČR vítá novou úpravu pravidla automatického zrušení závazku (*decommitment*), kdy dochází k prodloužení období o jeden rok oproti programům cíle *Investice do růstu a pracovních míst*. Ke zrušení závazku bude přistoupeno po třech letech od konkrétního ročního závazku dle rozpočtu programu. Tedy dochází k realizaci pravidla N+3 v celém období realizace programu s výjimkou alokace roku 2014 a 2020 (na rozdíl od stávajících období, kdy bylo v období 2007-2010 aplikováno pravidlo N+3, a v období 2010-2013 již pravidlo N+2). Nová úprava umožní větší flexibilitu ve využití prostředků programů a v konečném důsledku snížením tlaku na čerpání může přispět ke zvýšení kvality realizovaných projektů a tedy výsledků programů spolupráce.

3.8 ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Česká republika akceptuje úpravu **delegace pravomocí vydání podrobnější specifické úpravy způsobilosti výdajů v rámci EÚS na Komisi**, vč. zapojení EP a Rady a zavedení případných korekčních mechanismů souvisejících s plněním této odpovědnosti Komise.

4. Dopad na právní řád ČR

Nařízení obsahující specifická ustanovení pro cíl Evropská územní spolupráce bude po svém přijetí závazné v celém svém rozsahu a přímo aplikovatelné ve všech členských státech EU.

5. Dopad na státní rozpočet

Jedná se o legislativní návrh Komise, který bude dále diskutován. Návrh samotný nemá přímý dopad na státní rozpočet; dopady na státní rozpočet však bude mít, počínaje rokem 2014, až výsledek jednání k nařízení i jednání k víceletému finančnímu rámci EU, přičemž klíčovými faktory budou zejména objem rozpočtu EU, výše alokace pro ČR na politiku soudržnosti EU a podmínky čerpání, včetně důsledků pro spolufinancující veřejné rozpočty.

6. Další relevantní dopady (např. na ŽP, hospodářské, sociální, apod.)

Vzhledem k navrhovanému zaměření intervencí cíle Evropská územní spolupráce lze předpokládat pozitivní dopady v oblastech, na něž budou zaměřeny intervence. Bude podpořena konkurenceschopnost území, kde dojde k realizaci intervencí, zprostředkovaně dojde ke zlepšení situace v sociální oblasti. Environmentální dopady implementace nařízení by měly být neutrální či dokonce pozitivní. Implementační proces bude probíhat v souladu s platnou legislativou v oblasti životního prostředí, a proto budou vyloučeny negativní dopady nařízení v této oblasti.

7. Pozice Evropského parlamentu

Zpravodajem EP pro Nařízení obsahující specifická ustanovení pro cíl Evropská územní spolupráce je Riikka Manner (ALDE).

8. Pozice členských zemí

Dosud nebyly zaznamenány žádné pozice členských států vztahující se specificky k návrhu tohoto nařízení. Členské země se vyjadřovaly k některým formulacím v návrhu nařízení pouze zprostředkovaně. Přes nutnost respektování co nejširší sady obecných pravidel při implementaci fondů SRR existuje shoda na potřebě specifického nakládání s nastavením implementačního systému i konkrétními intervencemi v oblasti Evropské územní spolupráce.

9. Stav projednávání v Parlamentu ČR

Ani jedna z komor Parlamentu ČR dosud o návrhu nařízení obsahujícím specifická ustanovení pro cíl Evropská územní spolupráce nejednala.

10. Procedurální otázky

a) Právní základ EU/ES:

Opatření na úrovni EU je oprávněné jak na základě cílů stanovených v článku 174 Smlouvy o fungování Evropské unie, tak na základě zásady subsidiarity. Právo jednat je zakotveno v článku 175 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU), který výslovně vyzývá k tomu, aby Unie prováděla tuto politiku prostřednictvím strukturálních fondů, ve spojení s článkem 177, v němž je vymezena úloha FS. Cíle ESF, EFRR a FS jsou vymezeny v článcích 162, 176 a 177 Smlouvy o fungování Evropské unie. Činnosti týkající se zemědělství a rybolovu jsou odůvodněny v článcích 38 a 39 Smlouvy.

Článek 174 SFEU stanoví, že zvláštní pozornost se má věnovat venkovským oblastem, oblastem postiženým průmyslovými přeměnami a regionům, které jsou závažně a trvale znevýhodněny přírodními nebo demografickými podmínkami, jako jsou například nejsevernější regiony s velmi nízkou hustotou obyvatelstva a ostrovní, přeshraniční a horské regiony.

Článek 349 SFEU stanoví, že se mají přijímat konkrétní opatření s ohledem na strukturální sociální a hospodářskou situaci nejvzdálenějších regionů, kterou prohlubují určité zvláštní rysy, jež vážným způsobem ohrožují jejich rozvoj.

b)Hlasovací procedura:

Spolurozhodovací procedura Rady a Evropského parlamentu, po konzultaci s Evropským hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů. Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou.